

vydání expropriačního nálezu, k němuž je příslušný zemský úřad politický. Ježto pak na tomto právním stavu nezměnilo se nic ani pozdějšími právními předpisy, zejména ne zákonem organizačním č. 125/1927 a nařízeními o kompetenčních přesunech na jeho základě vydanými, ani nař. č. 8/1928 o řízení před politickými úřady, sluší míti za to, že k vydání vyvlastňovacího nálezu je v první instanci příslušný zemský úřad.

Nález ze dne 10. června 1938 č. 3823/35-6.

V pravidlech o vybírání vodného vyslovená povinnost majitele domu ručiti za zaplacení a odvádění vodného má oporu v zákoně č. 329/21 Sb.

Zákon, který jest základem vybírání obecních dávek a poplatků, t. j. obecní finanční novela č. 329/21 Sb., v § 28 pouze praví, že mezi poplatky, jež jsou obce oprávněny vybírat jakožto náhradu za užívání zařízení, jimi v zájmu veřejném zřízených, patří i »vodné«. Podrobnějších ustanovení o tomto poplatku, zejména o tom, kdo jej má platiti a odváděti a ze kterého vyměřovacího základu se má platiti, zákon neobsahuje. Z toho však nelyne samo o sobě, že by poplatek ten mohl býti uložen jen nájemníku nebo jen majiteli domu. Zákon č. 329/1921 Sb. konstruuje vodné jako poplatek za užívání obecního vodovodu. V kterém stadiu toto užívání jest zpoplatniti, cit. zákon nestanoví, naopak v § 43, odst. 1, bod 2 přenechává pravidlům výběřčím, aby určila, kdo jest povinen poplatek platiti. Ovšem může za poplatný subjekt býti pravidly ustanoven jen ten, kdo vodovodu užívá. Avšak tím jest nejen držitel bytu, nýbrž stejně i majitel reality, v níž se voda odebírá, na jedné straně, jako bezprostřední konsument vody na straně druhé. Jde jen o různá stadia v postupu užívání vodovodu, a pravidla mají volnost, v kterém z těchto stadií chtějí užívání zachytiti. Z okolnosti pak, zdůrazněné již v nálezu Boh. A 11727/35, že totiž zákon č. 329/21 Sb., podle důvodové zprávy k § 28, vědomě chtěl navazovati na dřívější § 89 čes. ob. zřiz. ve znění zák. č. 97/1899 z. z. čes., je patrno, že zákon č. 329/21 Sb., podobně jako činila v této otázce zmíněná starší norma, uznává za poplatníky vodného stejně jak nájemníky, tak i majitele domů. Může-li býti podle toho, co uvedeno, již podle zák. č. 329/21 Sb. vodné uloženo i vlastníku domu, pak může tím spíše býti vlastníku domu uloženo pouhé ručení za vodné, placené nájemníkem.

Nález ze dne 17. června 1938 č. 6874/35-5.

1. Císařská nařízení vydaná podle § 14 stát. zákl. zák. z 21. prosince 1867 čís. 141 ř. z. mají povahu zákona a jsou proto odňata soudcovskému zkoumání po věcné stránce.

2. Císařské nařízení ze dne 14. března 1917 č. 130 ř. z. jest platnou právní normou.

V § 14 státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. se výslovně praví, že nařízení, vydaná podle tohoto zákonného

ustanovení, mají »prozatímní moc zákona«. Slovy »moc zákona« nelze rozuměti jen »závazný účinek«, neboť takový účinek měla i nařízení vydávaná na základě zákona podle čl. 11 státního základního zák. z 21. prosince 1867 č. 145 ř. z.; šlo by tedy o slova zcela zbytečná. Takový výklad by ani neodpovídal významu těchto slov. Práví-li se, že nařízení mají »moc zákona«, je tím vyjádřeno, že mají takovou moc jako zákon, tedy i takovou moc, jež přísluší zákonu podle čl. 7 státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 144 ř. z. o moci soudcovské, podle něhož zkoumání platnosti řádně vyhlášených zákonů soudům nepřísluší. Na podporu správnosti tohoto výkladu slov »moc zákona«, jichž je použito v § 14 státního základního zákona č. 141/1867 ř. z., lze poukázat i na to, že toto ustanovení je pojato do státního základního zákona o zastupitelstvu říšském, a to mezi ustanovení, jež stanoví jednotlivé zásady zákonodárství (§§ 11, 12, 13 a 15), a ne mezi ustanovení státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 145 ř. z. o moci vládní a výkonné. Také toto zařazení nasvědčuje tomu, že císařská nařízení podle § 14 nejsou pouhými nařízeními, nýbrž zákonodárnými akty, jež mají tutéž moc jako formální zákon. Zachovávají základní zásady, že zpravidla každý zákonodárný akt vyžaduje součinnosti říšské rady, vybavuje státní základní zákon č. 141/1867 ř. z. císařská nařízení podle § 14 »mocí zákona« jen provisorně. Stanoví, že provisorní moc zákona takových nařízení zaniká, když zodpovědná vláda nepředloží je ke schválení nejbližší říšské radě, která se sejde po jejich vyhlášení, a to nejprve poslanecké sněmovně do 4 neděl po jejím sejití, anebo když tato nařízení neobdrží schválení jedné z obou sněmoven říšské rady. Zaniká tedy moc zákona zmíněných nařízení, když jedna z obou sněmoven říšské rady výslovně odepře je schváliti. Takový zánik není spojen již s tím, že císařské nařízení nebylo některou sněmovnou výslovně schváleno, neboť — kdyby tomu tak mělo býti — musil by zákon stanoviti okamžik, do kterého by schválení musilo býti výslovně uděleno pod sankcí zániku moci zákona. O správnosti tohoto výkladu svědčí i historie vzniku tohoto zákonného ustanovení. Zpráva výboru poslanecké sněmovny z 25. července 1867 č. V. A. H. o vládním návrhu zákona (který byl vyhlášen jako zákon z 16. července 1867 č. 98 ř. z. a jehož text v tomto bodě se přesně shoduje s nynějším textem § 14 závěrečné věty druhého odstavce státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z.) praví v bodě 2, že provisorní povaha císařských nařízení záleží v tom, že pozbývají účinnosti ipso iure, jestliže dodatečně neobdrží nezbytný a anticipovaný předpoklad své trvalé platnosti, totiž souhlas říšské rady, a v bodě 5 této zprávy se praví doslovně, že vláda má tato nařízení s provisorní mocí zákona co možno nejrychleji předložiti říšské radě, aby tato dodatečným souhlasem k vykonaným již aktům, t. j. schválením, uznala jejich definitivní platnost anebo odepřením schválení způsobila jejich zánik. Sou-

hlasně poznamenává zpráva komise panské sněmovny (stenografický protokol z 8. července 1867 str. 74—75): Návrh poslanecké sněmovny má ustanovení, že moc zákona těchto norem, za jejichž zrušení je vláda odpovědná, zaniká v tom případě, že jedna z obou sněmoven schválení odepře.

Z těchto úvah plyne, že císařská nařízení vydaná podle § 14 státního základního zákona z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. mají povahu zákona a jsou proto odňata soudcovskému zkoumání po věcné stránce, takže soudy mohou jen zjišťovati, byla-li ona císařská nařízení náležitě vyhlášena, nepozbyla-li platnosti tím, že nebyla včas předložena říšské radě, nebo že některá sněmovna odepřela jejich schválení.

Císařské nařízení ze 14. března 1917 č. 130 ř. z. bylo vyhlášeno v částce LVI. říšského zákoníka, jež byla vydána 28. března 1917. V této době byl předsedou ministerstva Clam-Martinič, který byl zároveň pověřen správou ministerstva orby, dále byl dr. Baernreither ministrem, Georgi ministrem zeměbrany, dr. Forster ministrem železnic, dr. Hussarek ministrem kultu a vyučování, dr. Trnka ministrem veřejných prací, dr. Spitzmüller ministrem financí, dr. Bobrzyński ministrem, Handel ministrem vnitra, dr. Schenk ministrem spravedlnosti, dr. Urban ministrem obchodu a Höfer ministrem pověřeným správou úřadu pro lidovou výživu. Ministr Höfer byl jmenován vlastnoručním císařským listem z 5. ledna 1917, ministerský předseda Clam-Martinič a ostatních 10 ministrů bylo jmenováno vlastnoručním císařským listem z 20. prosince 1916, jak o tom svědčí přípis jmenovaného ministerského předsedy z 21. prosince 1916 a 5. ledna 1917 poslanecké sněmovně, otištěné na str. 18 a 19 stenografického protokolu o zahajovacím sedění XXII. zasedání z 30. května 1917. Zmíněné císařské nařízení je podepsáno císařem Karlem, předsedou ministerstva Clam-Martiničem a všemi ostatními 11 výše jmenovanými ministry a odvolává se výslovně na ustanovení § 14 státního základního zákona o říšském zastupitelstvu z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. Nelze mu proto se zřetelem na poslední větu 1. odst. tohoto zákonného ustanovení upřítí provisorní moc zákona. Této zákonné moci nepozbylo císařské nařízení č. 130/1917 ř. z. podle 2 odst. citovaného § 14.

Podle tohoto zákonného ustanovení zaniká zákonná moc tohoto císařského nařízení podle § 14 státního základního zákona č. 141/1867 ř. z., jestliže vláda opominula je předložiti ke schválení nejbližší říšské radě, scházející se po jich vyhlášení, a to nejprve poslanecké sněmovně do 4 neděl po jejím sejití. Jak bylo již uvedeno, bylo císařské nařízení č. 130/1917 ř. z. vyhlášeno v částce LVI. říšského zákoníka, která byla vydána 28. března 1917. Říšská rada, před tím dnem 16. března 1914 odročená, (věstník ministerstva vnitra z 18. března 1914 č. 5), byla po vydání onoho císařského nařízení nejprve svolána na 30. května 1917 císařským

patentem z 26. dubna 1917 č. 183 ř. z. Podle stenografického protokolu c XXII. zasedání poslanecké sněmovny z 30. května 1917 bylo tohoto dne, kdy zasedání bylo zahájeno, předloženo přípisem ministerského předsedy Clam-Martinice z 26. května 1917 také zmíněné císařské nařízení podle § 14 státního základního zákona o říšském zastupitelstvu z 21. prosince 1867 č. 141 ř. z. »k zahájení ústavního projednání«. Uvedené císařské nařízení jest otištěno pod č. 160 příloh k stenografickým protokolům poslanecké sněmovny XXII. zasedání z roku 1917. Bylo tudíž i v tomto směru vyhověno výše uvedeným předpisům státního základního zákona o říšském zastupitelstvu.

Nález ze dne 1. července 1938 č. 6446/35-6.

Pro otázku přípustnosti snížení činovného ve smyslu § 8, odst. 4 vl. nař. č. 252/1933 Sb. je u zaměstnance bydlícího ve společné domácnosti s rodiči právně nerozhodnou skutečnost, že se stravuje mimo tuto domácnost.

Podle ustanovení odst. 4, § 8 vl. nař. č. 252/33 Sb. svobodným státním zaměstnancům, kteří bydlí ve společné domácnosti s rodiči, z nichž alespoň jeden jest veřejným zaměstnancem v činné službě, snižuje se činovné o 30%.

Ustanovení odst. 4 jest zařaděno do předpisu, který jedná o snížení činovného, v odst. 1—3 u manželů a v odst. 4 u svobodného státního zaměstnance, který bydlí s rodiči ve společné domácnosti. Kdežto ustanovení odst. 1—3 předpokládá žití nebo nežití manželů ve společné domácnosti, předpokládá v odst. 4 bydlení státního zaměstnance ve společné domácnosti s rodiči.

Norma ta rozeznává tedy jednak mezi žitím a bydlením ve společné domácnosti, nestanoví sice, co rozuměti těmito pojmy, z obecného jejich významu však plyne, že pojem žití a bydlení ve společné domácnosti nejsou pojmy totožné, nýbrž od sebe odlišné. Kdežto »žití« ve společné domácnosti znamená společné obstarávání všech životních potřeb členů domácnosti, »bydletí« ve společné domácnosti značí obstarávání společně ukojení jen jedné potřeby životní, totiž potřeby bydlení se členy domácnosti v jednom bytě. Je tedy pojem bydletí ve společné domácnosti užší než pojem žití.

Nelze tedy ani ze vzájemné souvislosti slov »bydlí ve společné domácnosti« vyvozovati, že jde nejen o obstarávání ukojení potřeby bytové, ale i o obstarávání ukojení ostatních potřeb životních. Správnost tohoto stanoviska podporuje i úvaha, že činovné je určeno především k úhradě nákladů na byt (srovn. nález Boh. A 14183/38).

Nález ze dne 2. září 1938, č. 4536/35-6.